

In de Gedragscode voor invasieve planten werden de potentiële, invasieve planten in België gehergroepeerd in een consensuslijst (Bijlage I en Bijlage II). De consensuslijst omvat alle soorten waarvan de sector, na consultatie, bereid is de verkoop en aanplant stop te zetten. Het zijn meestal wijdverspreide soorten met een grote impact op de biodiversiteit, zoals bv. Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw, Amerikaanse vogelkers, grote waternavel,... In de consensuslijst zijn 28 soorten (alsook hun cultivars en variëteiten) opgenomen. Bijlage 2 groepeerde alle invasieve soorten met beperkte impact in België of soorten die enkel in specifieke milieus invasief gedrag vertonen. Deze planten kunnen verder verkocht worden maar toch wordt aangeraden om met een aantal aanbevelingen rekening te houden om de verspreiding van deze planten te beperken. Voor deze planten (bijlage 2) worden informatiefiches en aanbevelingen opgesteld. Vandaag verschijnt de derde fiche in de reeks, nl. *Rhododendron ponticum* of Pontische rhododendron.

Karakteristieken

Beschrijving

De Pontische rhododendron werd omstreeks 1763 ingevoerd vanuit West-Azië en het Iberisch schiereiland. Groenblijvende struik, van 2 tot 8 meter hoog, gekenmerkt door violette tot purpere bloemen, leerachtige, glanzende bladeren en kronkelige stengels. Er zijn 2 subspecies: *R. ponticum* ssp. *baeticum*, afkomstig uit het Iberisch schiereiland (Portugal, Spanje) en *R. ponticum* ssp. *ponticum*, afkomstig uit de landen ten zuiden van de Zwarte Zee. Genetische studies hebben aangetoond dat de genaturaliseerde soorten voornamelijk afkomstig zijn uit Spanje.

Verspreiding

Rhododendron verspreidt zich voornamelijk via zaden die in een houtachtig doosvruchtje zitten. De plant bloeit vanaf een leeftijd van 10-12 jaar. Elke bloem produceert ± 5000 zaden die door de wind tot op een afstand van ongeveer 10 meter kunnen verspreid worden. Vegetatieve verspreiding is beperkt. Na afzagen lopen de zijscheuten opnieuw sterk uit. Vormt geen uitlopers maar vormt gemakkelijk afleggers.

Toepassing

Werd oorspronkelijk in Groot-Brittannië ingevoerd als sierplant, de soort werd eveneens gebruikt als afdekking tegen everzwijnen. Is zeer gegeerd in tuinen en parken voor zijn overvloedige bloei en zijn groenblijvend blad waardoor de plant als groenscherm kan ingezet worden. Rhododendron wordt vaak geteeld; sommige telers hebben zich gespecialiseerd in soorten die gemakkelijk hybridiseren. Er zijn een honderdtal soorten en iets minder dan 2600 cultivars, variëteiten en hybriden beschikbaar op de markt. Enkel *R. ponticum* wordt als invasief beschouwd; er zijn slechts vijf cultivars van *R. ponticum*. De andere soorten verwilderen minder vaak maar kruisingen tussen *R. ponticum* en andere cultivars zijn mogelijk, zoals reeds geobserveerd in Schotland.

Impact op natuurlijke milieus

Deze rhododendron koloniseert een aantal ecologisch belangrijke milieus zoals bossen en heide op zure grond, de kustduinen, moerasgebieden en borstelgraslanden (*Nardus*). Vormt dicht en ondoordringbaar struikgewas waarvan de permanente bedekking de ontwikkeling van de kruidlaag en de natuurlijke bosregeneratie verhindert. In Schotland vormt zijn ontwikkeling een bedreiging voor sommige inheemse

mossen en korstmossen. Men vermoedt ook dat *R. ponticum* een verspreider is van een schimmel van het *Phytophthora*-geslacht waardoor sommige bomen (eik, kastanje) afsterven. Deze rhododendron is wijdverspreid op de Britse eilanden waar beheerders zijn expansie trachten terug te dringen m.b.v. mechanische en chemische methoden. In Groot-Brittannië wordt zijn verspreiding geraamd op 827 000 ha. In het Snowdonia National Parc (Wales) werden de kosten geschat op 10.000.000 euro! Is eveneens invasief in verschillende Europese landen (België, noordwesten van Frankrijk, Nederland, noordwest Duitsland) waar de plant minder wijdverspreid is dan in Groot-Brittannië. In België zijn op meerdere plaatsen invasies teruggevonden; in Wallonië (bv. Ghlin, Verviers), in Vlaanderen (Kempen) en nabij Brussel (La Hulpe).

Aanbevelingen

- Vermijd de aanplant van deze soort in de nabijheid van heide, moerasen en bossen op zure bodem, meer specifiek in beschermde gebieden (natuurreservaten, Natura 2000 sites,...).
- Verwijder met een snoeibeurt de bloemen voor vruchtzetting om zaadverspreiding te voorkomen.

▲ *Rhododendron ponticum* (M. Halford)

▲ Bloemen en bladeren (M. Halford)

▲ Kronkelige stengels

▲ Aanplant als groenscherm (M. Halford)

▲ Gekoloniseerd bos in Ghlin (Y. Barbier)

▲ Gekoloniseerd bos in La Hulpe (M. Halford)

▲ Geïnvadeerd landschap in Wales (CCW)

Leen Heemers

De coördinator van het AlterIAS project is de Universiteit van Luik en de respectievelijke partners zijn het PCS en het CTH (Centre Technique Horticole de Gembloux). AlterIAS wordt gesteund en gefinancierd door het LIFE + programma van de Europese Commissie en de regionale administraties verantwoordelijk voor leefmilieu in België: Service Public de Wallonie, Agentschap voor Natuur en Bos, Bruxelles environnement – Leefmilieu Brussel.

